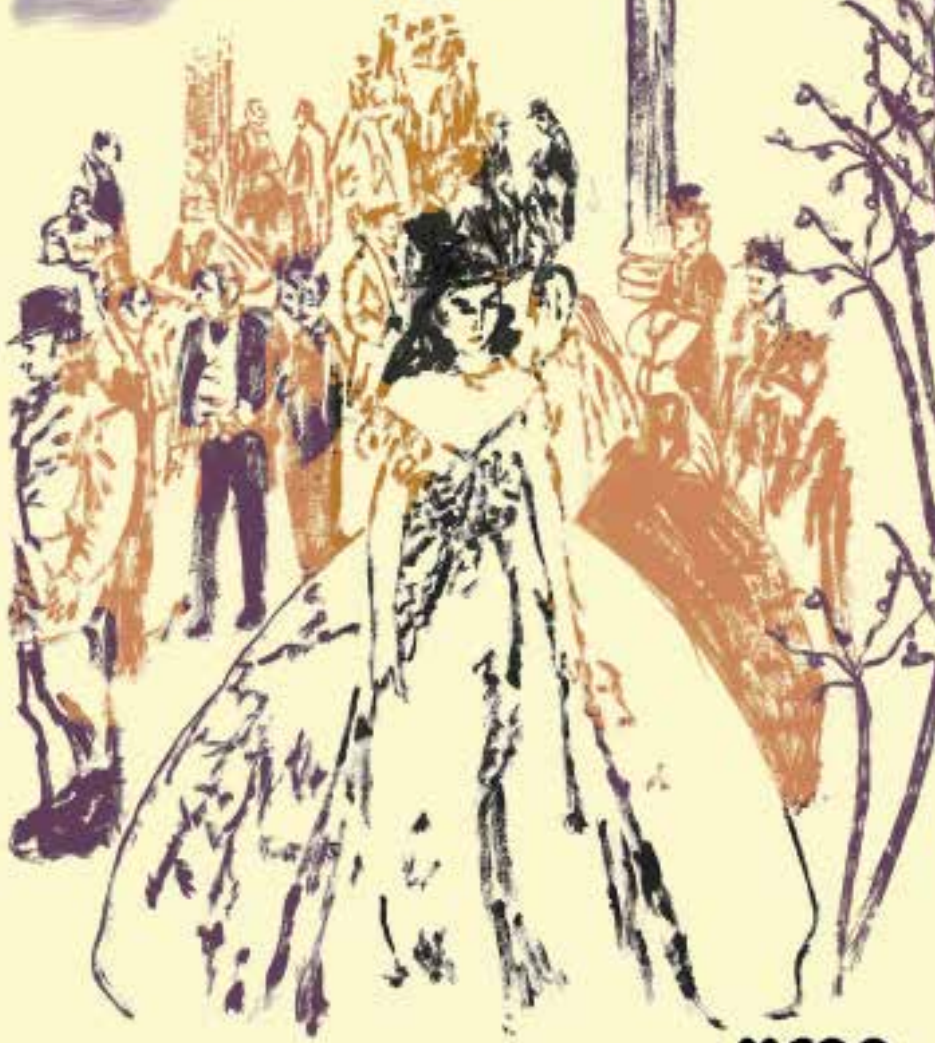

KISA KLASİKLER / 65

HONORÉ DE BALZAC

Bir Kır Balosu

ÇEVİRİ: UMUT CAN GÖKDUMAN

♥ can
klasik

HONORÉ DE BALZAC

BİR KIR
BALOSU

Can Klasik

Bir Kır Balosu, Honoré de Balzac

Fransızca aslından çeviren: Umut Can Gökdoğan

Le Bal de Sceaux

İlk baskı: 1830

Bu çeviride kaynak alınan baskı: La Bibliothèque électronique du Québec, Collection *À tous les vents*, Volume 72: version 1.01. Édition de référence: Honoré de Balzac: *La maison du Chat-qui-pelote, Le bal de Sceaux, La Vendetta*, Editions Garnier Frères.

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2022

2. basım: Şubat 2023, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 3000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Yasemin Ütücü

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.
Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5811-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HONORÉ DE BALZAC

BİR KIR
BALOSU

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Umut Can Gökdoğan

Honoré de Balzac'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

İki Yeni Gelinin Anıları, 1983

Vadideki Zambak, 1990

Goriot Baba, 2000

Eugénie Grandet, 2001

Gizli Başyapıt, 2007

Kibar Fahişelerin İhtişam ve Sefaleti, 2012

Uzun Yaşam İksiri, 2016

Tefeci Gobseck, 2021

Çakalların Başı Ferragus, 2022

Efendi Cornélius, 2022

Kırmızı Han, 2022

Deniz Kıyısında Bir Dram, 2022

HONORÉ DE BALZAC, 1799'da Fransa'nın Tours kentinde doğdu. Kendi adıyla yayımlanan ilk eseri *Köylü İsyanı* tarihî bir romandı. 1829-1830 yıllarında taşra yaşamına yönelen Balzac'ın *Tours Papazı* ve *Eugénie Grandet* gibi romanları basıldı. Yapıtlarını büyük bir bütün oluşturacak biçimde üç grupta tasarladı: İnsan yaşamını ve toplumu yöneten ilkeleri ele alan "Çözümleyici İncelemeler"; insan eylemini belirleyen nedenleri ortaya koyan "Felsefi İncelemeler"; bu nedenlerin sonuçlarını gösteren "Töre İncelemeleri". *Goriot Baba*, gerçekçilik akımının başyapıtı sayılır. Balzac, bu eserlerinin tümüne Dante'yi anıştıran bir başlık koydu: "İnsanlık Komedyası". Balzac, 1850'de Paris'te öldüğü zaman, ardında 85'i tamamlanmış, 50'si taslak halinde kalmış toplam 135 roman ve 2.000'i aşkın roman karakteri bırakmıştı.

UMUT CAN GÖKDUMAN, 1988'de Ankara'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi Fransızca Öğretmenliği Bölümü'nde lisans ve yüksek lisans; Strazburg Üniversitesi Profesyonel Çeviri alanında yüksek lisans eğitimini tamamladı. Halen Hacettepe Üniversitesi Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak çalışıyor ve Yıldız Teknik Üniversitesi Diller ve Kültürlerarası Çeviribilim doktora programında tez çalışmasını sürdürüyor. Fransızca çevirilerinin yanı sıra akademik çalışma alanları arasında çeviri tarihi, yazın çevirisi ve görsel-işitsel çeviri yer alıyor.

Henri de Balzac'a,
kardeři, Honoré.

Poitou'nun en eski ailelerinden birinin reisi Kont de Fontaine, Vendée'lilerin Cumhuriyet'e karşı verdikleri savaş sırasında Bourbon davasına akıl ve cesaretle hizmet etmişti. Yakın tarihin bu çalkantılı döneminde kralcı liderleri tehdit eden tüm tehlikelerden kurtulduktan sonra, neşeyle, "Ben, tahtın basamaklarında öldürülmek için kendini sunanlardan biriyim!" diyordu. Kanlı Quatre-Chemins¹ gününde ölüme terk edilen bir adam için bu şakada doğruluk payı bulunmuyor değildi. Müsaderelerden sonra her şeyini yitirmiş olsa da bu sadık Vendée'li, İmparator Napoléon'un kendisine teklif ettiği kârlı yerleri mütemadiyen geri çevirdi. Kendisine bir eş seçmenin uygun olacağına kanaat getirdiğinde ise soylu bağlılığıyla bu ilkelere körü körüne itaat etmişti. Bu birlikteliğe yüksek bir değer biçen sonradan görme zengin bir devrimcinin ayartmalarına rağmen varlıklı olmasa da ailesi Bretonya'nın en eski ailelerinden birinin kızı olan Matmazel de Kergarouët'yle evlendi.

Restorasyon, birçok ailenin sorumluluğunu taşıyan Mösyö de Fontaine'i de beklemediği bir anda yakaladı.

1. 13 Aralık 1793'te Vendée'de gerçekleşen muharebe. (Ç.N.).

Her ne kadar lütuf dilenmek, asilzadelerin görüşlerine uymasa da karısının isteklerine boyun eğdi, geliriyle çocuklarının ihtiyaçlarını ucu ucuna karşılayan malını mülkünü terk edip Paris'e geldi. Eski dostlarının meşrutî makam ve itibar konusundaki açgözlülüklerini görüp derin bir üzüntüyle kendi toprağına döneceğı esnada bakanlıktan bir mektup aldı. Meşhur ekselans, bu mektupta, emir gereğince, Katolik ordu subaylarına XVIII. Louis hükümdarlığındaki benzersiz ilk yirmi hizmet yılı karşılığında *maréchal de camp*¹ olmalarına imkân tanınacağını bildiriyordu. Birkaç gün sonra, Vendée'li herhangi bir talebi bulunmadan kendiliğinden Fransa Şeref Nişanı'yla Saint-Louis Nişanı'nı aldı. Kralın anısına borçlu olduğunu düşündüğü bu lütuflar silsilesiyle kararlılığı sarsıldığından, artık her pazar yoğun dinî duygularla yaptığı gibi ailesini alıp Tuileries'deki Mareşaller Salonu'nda, prensler şapele girerken, "Yaşasın kral!" diye bağırmakla yetinmiyordu. Kralla özel görüşme ayrıcalığı talep ediyordu. Hızla düzenlenen bu resmî görüşmenin özel bir yanı yoktu. Kraliyet salonu, belli bir yükseklikten bakılınca pudralı kafalarıyla kardan bir halıyı andıran yaşlı uşaklarla doluydu. Kont orada, onu biraz soğuk bir tavırla karşılayan eski dostlarıyla karşılaştı; ancak prensler ona çok *sevimli* geldi, kontun yalnızca adını bildiğı, efendilerinden en zarifi gelip onun elini sıktığında ve onu en saf Vendée'li şeklinde ilan ettiğinde yüzündeki heves ifadesi ortadan kayboldu. Tüm bu coşkuya rağmen, bu gösterişli kişilerden hiçbiri ne kaybettiğı meblağları ne de Katolik ordusunun kasasına cömertçe akıtılan paraları ona sormayı akıl etti. Aslında kendi aleyhine mücadele vermiş olduğunu biraz geç fark etti. Gecenin sonuna doğru pek

1. Monarşi döneminde Fransa'da üst düzey bir askerî rütbe. (Ç.N.)

çok soylu gibi o da işlerinin durumuna nükteli bir göndermede bulunma cesareti gösterdi. Majesteleri de buna iştahla güldü, nüktedanlıktan nasibini alan her söz onun hoşuna giderdi; ancak o yine de insanı paylamaktan beter eden krala yaraşır şakalarından biriyle yanıt verdi. Kralın en samimi danışmanlarından biri hemen bu çıkarıcı Vendée'liye yanaştı, incelikle ve nazıkçe efendilerinin hesabını görme vaktinin henüz gelmediğini anlamasını sağladı, masada henüz onunkilerden çok daha geçmişte kalan ve devrim tarihine şüphesiz katkı sağlaması beklenen hesaplar olduğunu söyledi. Kont, dikkatli bir şekilde, aziz ailenin önünde saygıyla bir yarım daire oluşturan bu saygıdeğer gruptan ayrıldı. Sonra da biraz uğraşarak uzun ince bacakları arasına sıkışan kılıcını çıkardı, Tuileries'nin avlusunu yürüyerek geçti, rıhtımda bıraktığı at arabasına bindi. *Ligue*'in ve *Barricades*'lerin anılarının hâlâ canlı olduğu çok eski soylulara has huysuz ruh haliyle, sarayda meydana gelen değişimlerle ilgili arabasında yüksek sesle ve kendini tehlikeye atacak şekilde hayıflanıp durdu. "Eskiden," diyordu kendi kendine, "herkes krala işlerinden bahsetmekte özgürdü, soylular rahatlıkla kraldan yardım ya da para isteyebiliyordu, ancak artık bir skandal yaratmadan onun hizmeti için yatırılan parayı geri almak ne mümkün! Aman Tanrım! Saint-Louis Nişanı ve *maréchal de camp* rütbesi kesin olarak kraliyet davasına harcadığım üç yüz bin frank değerinde değil ki. Kralla yeniden, yüz yüze ve onun özel salonunda konuşmak istiyorum."

Bu olay, Mösyö de Fontaine'in şevkini daha çok kırdı, çünkü görüşme talepleri daima yanıtsız kaldı. Gerçekten de eski monarşi altında en iyi ailelere ayrılan bazı görevlerin imparator döneminde ne oldum delisi kişilere verildiğini gördü.

Bir sabah, "Her şey gitti," dedi. "Belli ki kral, bir devrimciden başka bir şey değilmiş. Sadık yandaşlarına hiç-

bir zaman karşı gelmeyen ve onları teselli eden beyefendi olmadan bu rejim böyle devam ederse Fransa tacının günün birinde hangi ellere geçeceğini tahayyül bile edemiyorum. Bu melun meşrutiyet sistemi tüm yönetim biçimlerinin en kötüsü ve bunun Fransa'ya uyması mümkün değil. XVIII. Louis ve Mösyö Beugnot Saint-Ouen' daki her şeyi bozdu.”

Umutsuzluğa kapılan kont, zararının tazminatını istemekten soylu bir şekilde vazgeçerek kendi toprağına dönmeye hazırlanıyordu ki, 20 Mart Olayları, meşruti kralı ve yandaşlarını mahvetmekle tehdit eden yeni bir fırtınanın habercisi olarak patlak verdi. Sağanak yağmurlarda, bir hizmetçiyi kovmayan cömert insanlar gibi Mösyö de Fontaine de göçteki bu suç ortaklığının ona geçmişteki adanmışlığından daha uygun olup olmadığını bilmeden bozguna uğramış monarşiyi takip etmek için topraklarından ödünç aldı. Ancak, sürgündeki dostlarının, Cumhuriyet'in kurulmasına ellerinde silahla karşı çıkan cesur kişilerden daha iyi durumda olduğunu fark ettikten sonra yabancı bir ülkeye yaptığı bu yolculukta belki de kendi ülkesindeki etkin ve tehlikeli hizmetten daha fazla bir kazanç elde etmeyi umdu. Saraylı hesapları, kâğıt üzerinde müthiş sonuçlar vaat eden ancak uygulamada yıkıcı olan bu etkisiz borsa vurgunlarından değildi. Mösyö de Fontaine, en nüktedan ve yetenekli diplomatlarımızın sözlerine göre Gent'teki mahkemenin sürgününü paylaşan sadık beş yüz hizmetkârdan ve oradan onunla dönen elli bin kişiden biriydi. Kraliyet ailesinin bu kısa süreli yokluğu sırasında Mösyö de Fontaine, XVIII. Louis nezdinde çalışma mutluluğuna erişti ve krala siyasi dürüstlük ve içten bağlılık sunmak için eline birtakım fırsatlar geçti. Bir akşam, kral yapacak daha iyi bir işi olmadığı sırada Mösyö de Fontaine'in Tuileries'de etmiş olduğu nükteli sözü hatırladı. Yaşlı Vendée'li böyle

18. yüzyılın ortalarında, Paris'in güneyinde bir parkta başlayan kır balosu geleneği çok geçmeden tüm Fransa'ya damgasını vurdu ve festival benzeri bu etkinliklere her sosyal kesimden şehirli akın etmeye başladı. Kır balolarının atmosferinden Balzac da çok etkilendi ve baloları bu kısa romanında kaleme aldığı aşk hikâyesinin arka planı olarak kullandı.

Sceaux'daki kır balosunda ilk kez beğenisine göre birini gören Kont de Fontaine'in aylardır eş arayan seçici ve biraz da şımarık kızı Émilie, yakışıklı ve gizemli Maximilien'e oracıkta âşık olur. Ancak genç kadının soyluluk, zenginlik ve statü merakı bu aşkı ciddi bir sınava tabi tutacaktır.

#klasikler #fransızklasikleri #kırbalosu #dans #ilkgörüşmeaşk #sosyalsınıflar #gurur

Kapak illüstrasyonu: Yasemin Ünlüođ

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [t](#) | [canyayinlari](#)

roman

ISSN 978-975-07-5811-9

9 789750 758119